

514.3.4
48

МІНІСТЕРСТВО МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

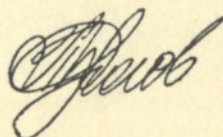
ДРЮКОВ ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ

УДК 796.86:796.032

**ДІЯЛЬНІСТЬ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИХ СПОРТИВНИХ
ШКІЛ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СПОРТУ**

24.00.01 – олімпійський і професійний спорт

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з фізичного виховання і спорту

Київ – 2016

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Державному науково-дослідному інституті фізичної культури і спорту

Науковий керівник доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор **Павленко Юрій Олексійович**, Національний університет фізичного виховання і спорту України, професор кафедри історії спортивного та олімпійського руху

Офіційні опоненти:

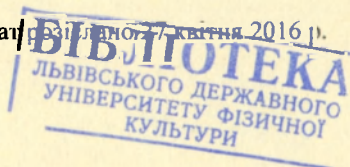
доктор наук з фізичного виховання і спорту, доцент **Пітин Мар'ян Петрович**, Львівський державний університет фізичної культури, професор кафедри олімпійського, професійного та адаптивного спорту;

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент **Путятіна Галина Миколаївна**, Харківська державна академія фізичної культури, доцент кафедри менеджменту фізичної культури.

Захист дисертації відбудеться 31 травня 2016 р. о 14.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.829.01 Національного університету фізичного виховання і спорту України (03680, Київ-150, вул. Фізкультури, 1).

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національного університету фізичного виховання і спорту України (03680, Київ-150, вул. Фізкультури, 1).

Автореферат розіслано 7 квітня 2016 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

В. І. Воронова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність. Соціально-економічні перетворення, в умовах яких протягом останнього часу розвиваються відносини у нашому суспільстві, вимагають від галузі фізичної культури і спорту пошуку та обґрунтування оптимальних шляхів розвитку видів спорту з урахуванням можливостей та потреб суспільства (В. М. Платонов, 2005–2015). Це обумовлює необхідність розробки й упровадження стратегічного аналізу й планування розвитку видів спорту у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні, які є основною організаційною структурою в системі підготовки кваліфікованих спортсменів.

Деякі аспекти діяльності спортивних шкіл в Україні висвітлено у працях В. В. Ніколаєнко (2014), М. П. Пітина (2015), В. М. Платонова (2004–2012), І. І. Приходька (2008–2010), Г. М. Путятіної (2004, 2007–2008, 2010, 2013), Н. В. Середи (2014), С. О. Стадник (2012), О. А. Шинкарук (2004–2011) та ін. Проблемі становлення та розвитку окремих видів спорту в сучасних умовах в Україні присвячено наукові праці О. В. Борисової (2004–2012), В. А. Бусола (2013), Д. І. Голода (2000), С. М. Горбаня (2000), О. К. Козлової (2012), І. С. Павлюк (2008), М. В. Терещук (2015) та ін., спрямованих на вивчення окремих складових цієї проблеми. Незважаючи на різноплановість цих досліджень, залишається не вирішеною проблема діяльності спортивних шкіл та перспективи розвитку видів спорту в цих закладах.

Наразі все більш актуальними стають проблеми розвитку видів спорту, які є перспективними з точки зору виборювання медалей на Іграх Олімпіад (В. М. Платонов, 2005). Безумовно, до таких видів спорту в Україні належить фехтування.

У фехтуванні систему підготовки у дитячо-юнацьких спортивних школах пройшли відомі спортсмени – чемпіони світу та Ігор Олімпіад – С. Голубицький, В. Гутцайт, В. Лукашенко, Н. Конрад, Я. Шемякіна, О. Харлан та багато інших.

Як відомо, розвиток будь-якого виду спорту має будуватися на об'єктивній науково обґрунтованій концепції, програмі (Н. Л. Бабець, 2006; Л. И. Лубышева, 2014; В. В. Приходько, 2009; Н. В. Уварова, 2004 та ін.). Водночас, у спеціальних літературних джерелах практично відсутня наукова концепція побудови ефективної стратегії розвитку видів спорту на підставі методик стратегічного аналізу, що дає можливість систематизувати всю наявну інформацію для прийняття виважених рішень стосовно розвитку виду спорту.

Таким чином, проблему розвитку видів спорту у дитячо-юнацьких спортивних школах вивчено недостатньо, вона є актуальною та потребує подальшого дослідження.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дисертаційну роботу виконано згідно зі «Зведеним планом НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2012 рр.» Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України за темою 2.14 «Організаційні методологічні основи педагогічного та психологічного забезпечення збірних команд України» (№ держ. реєстрації 0111U001726); науковим проектом «Ресурсне забезпечення системи підготовки спортсменів в олімпійському спорті» (№ держ. реєстрації 0113U004034), який затверджено Міністерством освіти і науки

України на 2013–2014 рр.; науковим проєктом «Організаційно-управлінські умови розвитку резервного спорту у спортивних школах в Україні (на матеріалі фехтування)» (№ держ. реєстрації 0115U000903), який затверджено Міністерством молоді та спорту України на 2015–2016 рр. Внесок дисертанта як співвиконавця тем полягав у педагогічному аналізі отриманих даних та інтерпретації теоретичного та емпіричного матеріалу, математико-статистичній обробці результатів досліджень, а також у написанні окремих звітів із зазначених тем.

Мета дослідження – обґрунтувати організаційно-управлінські умови вдосконалення діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл на основі стратегічного аналізу сучасного етапу розвитку фехтування в Україні.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз літературних та документальних джерел щодо розвитку видів спорту у системі діяльності спортивних шкіл в сучасних умовах.
2. З'ясувати сучасний стан розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні.
3. Вивчити доцільність застосування методики SWOT-аналізу в процесі стратегічного планування розвитку фехтування у спортивних школах.
4. Розробити концептуальні основи для успішного і динамічного розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні.
5. Розробити проєкт Концепції розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні в сучасних умовах.

Об'єкт дослідження – діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

Предмет дослідження – організаційні, управлінські та правові аспекти сучасного стану спортивних шкіл та перспективи розвитку фехтування в цих установах в Україні.

Методи дослідження. Дисертацію виконано на основі поєднання емпіричних та теоретичних методів – аналіз науково-методичної літератури та документальних джерел, опитування (анкетування та експертні оцінки), SWOT-аналіз, аналіз і синтез, історичний і логічний спосіб пізнання, абстракція, моделювання, статистична обробка даних.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

- уперше виявлено та проаналізовано всю сукупність основних факторів (організаційних, матеріально-технічних, фінансових тощо), які зумовлюють сучасний стан розвитку фехтування у спортивних школах в Україні;
- уперше було отримано кількісні оцінки діяльності організації у розвитку фехтування з боку внутрішнього та зовнішнього середовища, що дає можливість систематизувати всю наявну інформацію та прийняти виважені рішення стосовно розвитку фехтування у спортивних школах в Україні в сучасних умовах;
- уперше теоретично обґрунтовано та розроблено Концепцію розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні у сучасних умовах;
- доповнено та розширено існуючі розробки щодо стратегічного аналізу і планування розвитку різних об'єктів на підставі методології SWOT-аналізу для побудови ефективної стратегії розвитку видів спорту у галузі фізичної культури і спорту;

– підтверджено, що ефективність процесу становлення та розвитку виду спорту визначається комплексом взаємопов'язаних факторів: державною підтримкою, традиціями, кадровим забезпеченням, міжнародним співробітництвом, розвитком інфраструктури, соціально-економічною доступністю, видовищністю та спонсорською привабливістю в комерційному відношенні для телебачення і структур бізнесу та інших чинників.

Практична значущість отриманих результатів полягає у розробці практичних рекомендацій, які дозволяють вирішувати питання розробки Концепції програми розвитку видів спорту суб'єктами галузі фізичної культури і спорту.

Результати впровадження підтверджено відповідними актами: ДЮСШ «Динамівець» м. Києва, Національною федерацією фехтування України, Центром підвищення кваліфікації та післядипломної освіти Національного університету фізичного виховання і спорту України.

Особистий внесок здобувача у спільних публікаціях полягав в організації досліджень, аналізі спеціальної літератури і документів за темою досліджень, обробці та інтерпретації отриманих результатів.

Апробація результатів дисертації. Результати дослідження були представлені на 17th International Scientific Congress: Olympic Sport for all (Пекін, 2013); XVIII Міжнародному науковому конгресі «Олимпийский спорт и спорт для всех» (Алмати, 2014); Міжнародній науковій конференції «Молода спортивна наука України–2015» (Львів, 2015); Всеукраїнських науково-практичних семінарах з фехтування (Львів, 2012–2014); науково-практичних конференціях Державного науково-дослідного інституту фізичної культури і спорту (Київ, 2012–2014).

Публікації. Матеріали роботи відображено в 11 наукових працях, з них вісім опубліковано у спеціалізованих фахових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз.

Структура та обсяг роботи. Дисертаційна робота викладена на 165 сторінках основного тексту, складається зі вступу, шести розділів, практичних рекомендацій, висновків, списку використаної літератури (231 джерело), додатків та ілюстрована 5 рисунками, 28 таблицями та 1 схемою.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми; зазначено зв'язок з науковими планами, темами; визначено об'єкт, предмет, мету, завдання і методи дослідження; розкрито наукову новизну і практичну значущість роботи; вказано кількість публікацій автора; визначено особистий внесок здобувача в спільні з іншими авторами публікації; подано інформацію про апробацію результатів і публікації з теми дисертаційної роботи.

У першому розділі «**Діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл як об'єкт наукових досліджень**» розглянуто й проаналізовано історію створення дитячо-юнацьких спортивних шкіл, організаційні форми розвитку дитячо-юнацького спорту у провідних країнах світу, а також проведено аналіз досліджень, пов'язаних із вивченням проблеми діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл на сучасному етапі розвитку спорту в Україні.

Дослідження показали, що дитячо-юнацький спорт має багату історію і традиції. У середині 30-х років минулого століття у СРСР вперше створено спортивні школи. Дослідження та вивчення минулого допомогли пізнати сучасне і, певною мірою, виявити тенденції майбутнього розвитку видів спорту у дитячо-юнацьких спортивних школах.

Аналіз і узагальнення зарубіжного досвіду провідних країн світу показує, що розвиток дитячо-юнацького спорту – прерогатива держави.

Розвиток дитячо-юнацького спорту у різних країнах світу базується на міжнародному та національному законодавстві про спорт. Основними міжнародними документами слід вважати Міжнародну хартію фізичного виховання і спорту (1978 р.), а також Спортивну хартію Європи (1992 р.). Ці документи встановлюють основні принципи регулювання дитячо-юнацького спорту, які повинні підтримувати усі країни, що ратифікували ці угоди.

На підставі вказаних вище документів різні країни залежно від специфіки соціально-економічного та політичного устрою формують умови для розвитку дитячо-юнацького спорту у своїй країні.

У роботі з'ясовано, що сьогодні ефективність процесу становлення та розвитку виду спорту у дитячо-юнацьких спортивних школах визначається комплексом наступних взаємопов'язаних факторів: державна підтримка, традиції, кадрове забезпечення, розвиток інфраструктури, соціально-економічна доступність та інші чинники.

У другому розділі «Методи та організація досліджень» описано й обґрунтовано методи досліджень, що відповідають меті та завданням, об'єкту й предмету, а також надано інформацію про організацію дослідження. У процесі дослідження використовувалися емпіричні та теоретичні методи наукового пізнання.

Дослідження проводилися у три етапи протягом 2012–2015 рр.

На першому етапі вивчалися історичні та сучасні організаційно-управлінські форми розвитку дитячо-юнацького спорту у провідних країнах світу та в Україні. Проведено аналіз та узагальнення інформації щодо розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні за період 1996 – 2012 рр. Здійснено анкетування 26 тренерів, з них тренерів вищої категорії – дев'ять, першої – 11, другої – шість, щодо ресурсного забезпечення розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в сучасних умовах.

На другому етапі здійснювався пошук інструментів стратегічного аналізу й планування розвитку видів спорту взагалі і фехтування зокрема суб'єктами сфери фізичної культури і спорту. Було визначено, що одним із популярних інструментів стратегічного аналізу і планування розвитку різноманітних об'єктів є SWOT-аналіз. Проведено SWOT-аналіз на матеріалі дитячо-юнацької спортивної школи з фехтування м. Києва.

На третьому етапі на основі проведеного SWOT-аналізу було розроблено модель Концепції розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах. Підготовлено практичні рекомендації. Оформлено дисертацію.

У третьому розділі «Організаційно-управлінські основи діяльності спортивних шкіл в Україні на сучасному етапі розвитку спорту» розглянуто й

проаналізовано організаційно-управлінські основи діяльності спортивних шкіл та сучасний стан розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні.

Дослідження функціонування спортивних шкіл в Україні показало, що система управління спортивними школами, діючі в ній механізми розвитку видів спорту сформувалися у Радянському Союзі. В подальшому здійснювалося лише часткове вдосконалення, яке не торкалося кардинальних проблем і було зорієнтовано на існуючу організаційну структуру і встановлений порядок ресурсного забезпечення спортивних шкіл з розвитку того чи іншого виду спорту.

У 1991 році, коли Україна отримала державну незалежність, в країні нараховувалося 1276 дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ), 220 спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву (СДЮШОР), в яких займалися 707,4 тис. учнів під керівництвом 17 629 тренерів.

У даний час станом на січень 2013 року в Україні діє 1475 ДЮСШ, 189 СДЮШОР, 17 училищ олімпійського резерву (УОР) та училищ фізичної культури (УФК) і 32 шкіл вищої спортивної майстерності (ШВСМ), в яких займаються 611,7 тис. учнів під керівництвом 23 596 тренерів.

Кількісні показники розвитку дитячо-юнацького спорту (кількість спортивних шкіл, учнів, тренерів) цілком прийнятні для України і не потребують їх збільшення.

Установлено, що мережа спортивних шкіл, які займаються розвитком фехтування, становить 57 відділень: ДЮСШ – 39, СДЮШОР – 5, УФК, УОР – 3, ШВСМ – 10. Загальна кількість спортсменів – 3528 осіб, тренерів – 263 особи, з них штатних – 173 (65,8 %), штатних з вищою та I категорією – 82 (47,4 %).

Аналіз розвитку фехтування у спортивних школах в Україні за період 1996 – 2012 років показав, що кількість відділень фехтування незначно збільшилася з 53 до 57. Водночас спостерігається зменшення кількості учнів з 5998 до 3528 осіб (-41,2 %) (рис. 1).

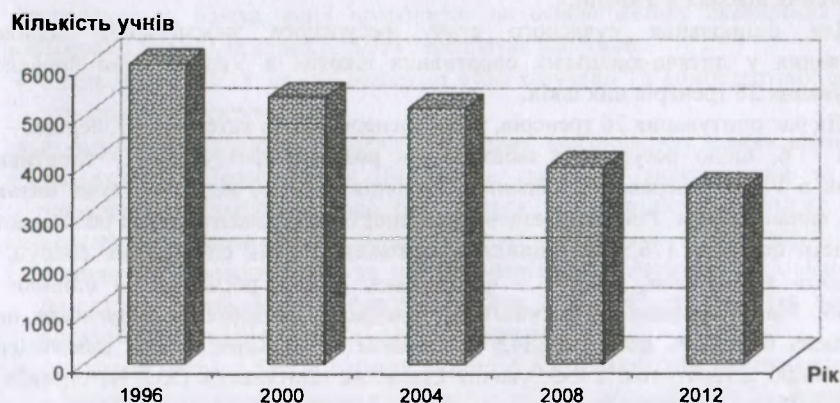

Рис. 1. Кількість учнів у відділеннях фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні з 1996 по 2012 рік

Також спостерігається зменшення як загальної кількості тренерів (-7,3 %), так і штатних тренерів (-19,4 %), а також штатних тренерів із вищою та І категорією (-26,8 %) (рис. 2).

Кількість тренерів

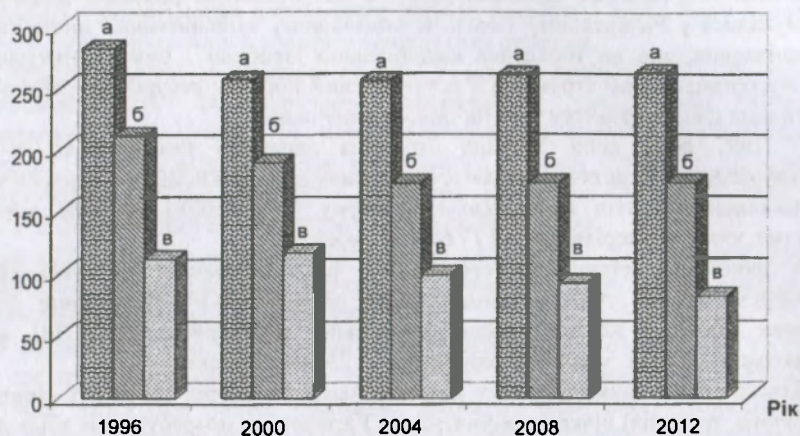

Рис. 2. Кількість тренерів з фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні з 1996 по 2012 рік:

а – усього тренерів з фехтування; б – з них штатних тренерів; в – штатних з вищою та І категорією

Такі дані викликають занепокоєння відносно розвитку фехтування у спортивних школах в Україні.

Для оцінювання сучасного стану ресурсного забезпечення відділень фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні було проведено анкетування 26 тренерів цих шкіл.

Під час опитування 26 тренерів, з них тренерів вищої категорії – 9, першої – 11, другої – 6, щодо ресурсного забезпечення розвитку фехтування у спортивних школах в Україні переважна більшість фахівців (92,3 %) відмітила дуже низький рівень фінансування. Рівень забезпеченості спортивним інвентарем та обладнанням більшість фахівців (76,9 %) оцінила як низький. Рівень спортивних споруд, де проводять тренувальні заняття з фехтування, 88,5 % респондентів оцінили як низький. Рівень науково-методичного та медичного забезпечення спортивних шкіл переважна більшість фахівців (84,6 %) оцінила як низький. Рівень забезпечення методичною літературою з фехтування більшість опитуваних (53,8 %) оцінила як середній. Рівень пропаганди та агітації щодо цінності фехтування як ефективного та доступного засобу фізичного виховання більшість респондентів (92,3 %) вважала низьким. Слід відмітити, що 100 % респондентів вказали на високий ступінь

значущості підвищення кваліфікації тренерів. 88,5 % респондентів вважали за необхідне створення довгострокової (на 4 -6 років) Програми розвитку фехтування у спортивних школах. Переважна більшість фахівців (76,9 %) відмітила, що реалізація цієї Програми позитивно впливатиме на ресурсне забезпечення організації та розвиток фехтування.

Таким чином, встановлено, що розвиток фехтування у спортивних школах в Україні залишається вкрай незадовільним, а саме:

- зменшується загальна кількість осіб, що займаються цим видом спорту;
- вкрай недостатнє бюджетне фінансування;
- невідповідність матеріально-технічної бази світовим стандартам якості;
- низький рівень пропаганди в засобах масової інформації про цінності фехтування як ефективного та доступного засобу фізичного виховання.

У четвертому розділі «Формування стратегії розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні» наведено результати досліджень з обґрунтування стратегічного аналізу і планування розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні.

У роботі з'ясовано, що в даний час одним із популярних інструментів стратегічного аналізу і планування розвитку різних об'єктів є SWOT-аналіз (И. Ансофф, 1995; К. Боумэн, 1997; О. С. Виханський, 2002; Г. Я. Гольдштейн, 2003 та ін.). Це універсальний метод стратегічного аналізу, який можна застосовувати до будь-яких організацій для побудови стратегій в різноманітних галузях діяльності (Л. В. Балабанова, 2005).

Методологія SWOT-аналізу передбачає визначення сильних та слабких сторін у діяльності об'єкта, потенціальної зовнішньої загрози та сприятливих можливостей, а також їх оцінку.

Нами проведено SWOT-аналіз на матеріалі дитячо-юнацької спортивної школи з фехтування м. Кисва, який проводився на основі методу експертних оцінок професора Г. Я. Гольдштейна (2003) і передбачав наступне:

- підбір експертів. У якості експертів було залучено 15 компетентних фахівців українського фехтування;
- формування експертами переліку основних факторів, які можна віднести до сильних і слабких сторін ДЮСШ, а також до можливостей та загроз зовнішнього середовища, що ранжуються за значущістю (табл. 1). Думки експертів відносно ранжування сильних і слабких сторін внутрішнього середовища, можливостей та загроз зовнішнього середовища є узгоджені, розрахунок коефіцієнта конкордації склав $W = 0,87$, що показує достатньо високий ступінь узгодженості думок експертів;
- складення матриці SWOT-аналізу для опитування експертів. Оцінка експертами з урахуванням бальної оцінки сильної (слабкої) сторони ДЮСШ, ймовірність появи конкретних можливостей, ступінь впливу на діяльність ДЮСШ конкретних сприятливих можливостей або загроз тощо.

Основні фактори внутрішнього та зовнішнього середовища ДЮСШ м. Києва, які враховувались при проведенні SWOT-аналізу

<i>Потенціальні внутрішні сильні сторони (S)</i>		<i>Потенціальні внутрішні слабкі сторони (W)</i>	
S1	Імідж організації	W1	Висока залежність від бюджетного фінансування
S2	Висока кваліфікація тренерів	W2	Низька заробітна плата
S3	Досвід підготовки спортсменів	W3	Високий рівень зносу спортивного інвентаря
S4	Затребуваність учнів школи у збірні команди міста і країни	W4	Недостатня маркетингова активність
S5	Вигідне розташування школи	W5	Відсутність філій школи в інших районах міста
<i>Потенціальні зовнішні сприятливі можливості (O)</i>		<i>Потенціальні зовнішні загрози (T)</i>	
O1	Державна підтримка розвитку фехтування в країні	T1	Низький рівень законодавчої підтримки розвитку фехтування в державі
O2	Розвиток кадрового потенціалу	T2	Зниження фінансування з бюджету
O3	Поява нових науково-методичних технологій у підготовці спортсменів	T3	Від'їзд провідних тренерів
O4	Підвищення інтересу дітей і молоді до занять з фехтування	T4	Відсутність ефективного науково-методичного забезпечення підготовки спортсменів
O5	Створення філій школи	T5	Збільшення витрат на підготовку кваліфікованих спортсменів

Підсумкова матриця SWOT-аналізу ДЮСШ м. Києва, наведена у табл. 2, дозволяє зробити такі висновки:

1. Сильними сторонами ДЮСШ м. Києва, які допомагають скористатися наявними можливостями, є висока кваліфікація тренерів (43,25), залучення учнів школи у збірні команди міста і країни (34,68) та імідж спортивної школи (34,32).

2. Сильними сторонами, які допомагають запобігти загроз, є висока кваліфікація тренерів (35,70), досвід підготовки спортсменів (26,0) та імідж школи (26,64). Сильні сторони школи найбільше допомагають захиститися від загрози низького рівня законодавчої підтримки розвитку фехтування в державі.

Таблиця 2

Підсумкова матриця SWOT-аналізу ДЮСШ м. Києва за результатами експертних оцінок (n = 15)

1	Сприяє / Імовірність появи можливостей (O)					Загроза (A)					Усього			
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		12	13	14
Фактори внутрішнього та зовнішнього середовища	Інтенсивність (A _i)	01. Державна підтримка розвитку федерації в Україні	02. Розвиток кадрового потенціалу	03. Поява нових науково-методичних технологій у підготовці спортсменів	04. Підвищення захищеності дітей і молоді до занять федерацією	05. Створення філії школи	Усього	08	01. Низький рівень законодавчої підтримки розвитку федерації в державі	02. Зниження фінансування з держбюджету	03. Ухід провідних тренерів	04. Відсутність ефективного науково-методичного забезпечення підготовки спортсменів	05. Збільшення витрат на підготовку кваліфікованих спортсменів	Усього
Імовірність появи можливостей і загроз (P)		0,6	0,8	0,6	0,7	0,5		0,8	0,7	0,3	0,7	0,3		
Коефіцієнт впливу (KI)		0,8	0,7	0,7	0,5	0,3		0,8	0,7	0,5	0,7	0,2		
Сильні сторони (S)														
S 1. Іміж організації	4	9,0	11,2	6,72	5,6	1,2	31,32	10,24	5,88	2,0	5,88	0,24	24,64	
S 2. Висока кваліфікація тренерів	5	9,60	14,0	10,5	7,0	2,25	43,35	12,80	9,80	3,00	9,80	0,30	35,70	

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
S 3. Досвід підготовки спортсменів	4	7,68	11,2	8,4	4,2	1,2	32,68	10,24	5,88	1,80	7,84	0,24	26,00
S 4. Потребуваність учнів школи у збірні команди міста і країни	4	7,68	11,2	8,4	5,6	1,8	34,68	10,24	5,88	2,40	1,96	0,24	20,72
S 5. Вигідне розташування школи	3	4,32	5,04	3,78	5,25	0,9	19,29	1,92	1,47	0,45	1,47	0,18	5,49
Усього		38,88	52,64	37,80	27,65	7,35		45,44	28,91	10,05	26,95	1,20	
Слабкі сторони (W)													
W 1. Висока залежність від бюджетного фінансування	-3	-5,76	-6,72	-2,52	-2,1	-0,45	-17,55	-7,68	-7,35	-1,80	-4,41	-0,36	-21,60
W 2. Низька заробітна плата	-3	-5,76	-6,72	-2,52	-2,1	-0,45	-17,55	-7,68	-7,35	-1,35	-4,41	-0,36	-21,15
W 3. Високий рівень зносу спортивного інвентаря	-3	-5,76	-6,72	-1,26	-2,1	-0,45	-16,29	-7,68	-5,88	-1,80	-2,94	-0,36	-18,66
W 4. Недостатня маркетингова активність	-2	-1,92	-2,24	-1,68	-2,1	-0,6	-8,54	-2,56	-1,96	-0,60	-1,96	-0,24	-7,32
W 5. Відсутність філій школи в інших районах міста	-1	-0,96	-1,12	0	-1,05	-0,6	-3,73	-1,28	-0,49	-0,15	-0,49	-0,06	-2,47
Усього		-19,26	-23,52	-7,98	-9,45	-2,55		-26,88	-23,03	-5,70	-14,21	-1,38	

Примітка. Виділено суму зважених оцінок експертів

3. Сприятливими можливостями для спортивної школи, якими можна скористатися за допомогою сильних сторін, є розвиток кадрового потенціалу (52,64), державна підтримка розвитку фехтування в країні (38,88) і поява нових науково-методичних технологій у підготовці спортсменів (37,80). Проте вони є вразливими через існуючі слабкі сторони (-23,52; -19,26) цих можливостей.

4. Слабкими сторонами є висока залежність від бюджетного фінансування (-17,55), низька заробітна плата (-17,55) і високий рівень зносу спортивного інвентаря (-16,29), які найбільше ускладнюються загрозою низького рівня законодавчої підтримки розвитку фехтування в державі (45,44) та зниженням фінансування з держбюджету (28,91).

Таким чином, проведений SWOT-аналіз надав загальну картину ситуації в ДЮСШ і є невід'ємним компонентом побудови ефективної стратегії розвитку фехтування у спортивній школі протягом найближчих років.

Слід відмітити, що для стратегічної перспективи розвитку фехтування в спортивних школах особливо значущими є сильні сторони. Вони є основою стратегії і на них повинна будуватись стратегія розвитку фехтування в спортивних школах України. Сильні сторони спортивної школи, як правило, допоможуть скористатись потенційними сприятливими можливостями і захистять від потенційних зовнішніх загроз. Водночас добре розроблена стратегія розвитку виду спорту вимагає мінімізувати слабкі сторони, які є перешкодою перспективного розвитку фехтування та досягнення стійкої конкурентоспроможності на світовій арені.

У п'ятому розділі «Концептуальні основи розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні в сучасних умовах» наведено матеріал розробки Концепції розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні (далі – Концепція). Передумова для створення Концепції – це сучасний стан розвитку фехтування у нашій державі, тенденції його розвитку, а також створення умов для залучення дітей, підлітків та молоді до регулярних занять фехтуванням як одним із ефективних та доступних засобів фізичного виховання.

Розробка Концепції здійснювалась на підставі поняття про концепцію, проведеного SWOT-аналізу та принципових положень інформаційного моделювання (схема 1).

Особливість Концепції полягає у тому, що в ній визначено стратегічні підходи, принципи і можливості дитячо-юнацької спортивної школи, де базовими вихідними даними є людський потенціал – тренери і спортсмени.

Для об'єктивної оцінки розробленої Концепції було проведено експертне опитування фахівців. У якості експертів залучено 15 компетентних фахівців в галузі фехтування: керівники спортивних шкіл, провідні тренери, управлінці. Розрахунок коефіцієнта конкордації $W = 0,87$, що вказує на досить високий ступінь узгодженості думок експертів. Результати експертної оцінки Концепції наведено у табл. 3. Результати дослідження показали, що всі експерти (100 %) позитивно оцінили Концепцію, причому відзначили зміст всіх розділів Концепції як доступний та зрозумілий. Переважна більшість фахівців (88,2 %) відмітила рівень її якості як високий, а інші (11,8 %) – як середній.

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ФЕХТУВАННЯ У ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИХ СПОРТИВНИХ ШКОЛАХ В УКРАЇНІ

Проблема розвитку фехтування у спортивних школах в Україні

Сучасний стан розвитку фехтування у спортивних школах в Україні вимагає розв'язання цілої низки важливих проблем, що стосуються вдосконалення організаційно-управлінських основ розвитку фехтування у країні, підготовки та підвищення кваліфікації тренерів, модернізації матеріально-технічної бази, підвищення ефективності системи науково-методичного й медичного забезпечення спортивної роботи, удосконалення форм та методів пропаганди і агітації щодо цінності фехтування як ефективного та доступного засобу фізичного виховання тощо.

Аналіз причин виникнення проблеми

Основними причинами нинішнього стану розвитку фехтування у спортивних школах в Україні є:

- низький рівень законодавчої підтримки розвитку фехтування в державі;
- висока залежність від бюджетного фінансування;
- низька престижність праці тренерів;
- вимушений від'їзд за кордон талановитих тренерів і перспективних спортсменів;
- недостатня маркетингова активність;
- низька заробітна плата тренерів;
- відсутність ефективного науково-методичного забезпечення підготовки спортсменів;
- недостатність фінансового і матеріально-технічного забезпечення діючих спортивних шкіл.

Мета Концепції

Мета полягає в створенні умов для успішного і динамічного розвитку фехтування у спортивній школі.

Шляхи і способи розв'язання проблеми, строк виконання Концепції

Концепцію розвитку розраховано орієнтовно на п'ять років. Для розв'язання проблеми необхідно здійснити такі заходи:

- удосконалення нормативно-правової бази діяльності спортивних шкіл;
- розширення сфери позабюджетного фінансування;
- запровадження інноваційних підходів до кадрового, методичного, інформаційного та медичного забезпечення розвитку фехтування;
- створення ефективної системи підготовки спортивного резерву;
- покращення маркетингової діяльності;
- збереження і забезпечення традицій розвитку фехтування в державі;
- поліпшення методичної та матеріально-технічної бази фехтування;
- сприяння раціональній гендерній політиці;

Продовження схеми 1

- створення і запровадження типових програм спортивної підготовки спортсменів за видами зброї, що відповідає передовому міжнародному досвіду спортивної підготовки у фехтуванні.

Очікувані результати виконання Концепції, визначення її ефективності
Реалізація Концепції в межах програми надасть можливість:

- покращити імідж фехтування, його привабливість для дітей та молоді;
- удосконалити педагогічну, матеріально-технічну, організаційно-управлінську, науково-методичну, медичну базу для подальшого якісного розвитку фехтування у спортивних школах;
- удосконалити якість підготовки спортивного резерву для збірних команд України;
- сформувати у молодого покоління громадянський патріотичний світогляд і активну життєву позицію;
- впровадити сучасні технології і науково-методичні розробки в спортивну підготовку у фехтуванні;
- налагодити постійний приплив спортивного резерву до складу збірних команд України.

Оцінка фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для виконання Програми

Фінансове забезпечення здійснюватиметься за рахунок коштів, передбачених у державному та місцевих бюджетах, інших джерел, не заборонених законодавством.

Контроль за виконанням Концепції здійснюється як зовнішній – засновниками, так і внутрішній – адміністрацією спортивної школи.

Таблиця 3

Експертна оцінка Концепції розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні (n = 15)

Зміст питання	Сума відповідей	%	Рейтинг
Як Ви оцінюєте Концепцію розвитку фехтування у спортивних школах в Україні:			
позитивно	15	100	1
важко відповісти	0	0	–
негативно	0	0	–
Оцініть доступність інформації всіх розділів Концепції:			
зміст розділів доступний та зрозумілий	15	100	1
важко відповісти	0	0	–
зміст не зрозумілий	0	0	–

Продовження табл. 3

Зміст питання	Сума відповідей	%	Рейтинг
Оцініть рівень якості Концепції:			
високий	13	88,6	1
середній	2	13,4	2
низький	0	0	–
важко відповісти	0	0	–

Висока оцінка експертами якості Концепції дає підставу зробити висновок про її велику практичну значущість. Така Концепція може слугувати цільовим орієнтиром для розробки і реалізації програмних документів у галузі розвитку фехтування та його окремих напрямів.

У шостому розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» відображено підсумки виконаної дисертаційної роботи, охарактеризовано повноту вирішення завдань дослідження.

У процесі дослідження отримано три групи даних – ті, які підтверджують результати роботи інших авторів, дані, що доповнюють наявні розробки та нові дані щодо проблематики, яка вивчалася.

Нашими дослідженнями підтверджено дані наукових робіт О. В. Борисової (2012), В. А. Бусола (2013), Д. І. Голода (2000), О. К. Козлової (2012), І. С. Павлюк (2008), М. В. Терещук (2015), що ефективність процесу становлення та розвитку виду спорту визначається комплексом взаємопов'язаних факторів: державною підтримкою, традиціями, кадровим забезпеченням, міжнародним співробітництвом, розвитком інфраструктури, соціально-економічною доступністю, видовищністю та інших чинників.

Доповнено і розширено існуючі розробки (И. Ансофф, 1995; Л. В. Балабанова, 2005; Г. Я. Гольдштейн, 2003; Р. Каплан, 2005; Г. Минцберг, 2012; Д. Хасси, 2001) щодо стратегічного аналізу і планування розвитку різних об'єктів на підставі методології SWOT-аналізу для побудови ефективної стратегії розвитку видів спорту у галузі фізичної культури і спорту.

Нові дані отриманих результатів полягають у наступному:

- уперше виявлено та проаналізовано всю сукупність основних факторів (організаційних, матеріально-технічних, фінансових тощо), що зумовлюють сучасний стан розвитку фехтування у спортивних школах в Україні;
- уперше було отримано кількісні оцінки у діяльності організації у розвитку фехтування з боку внутрішнього та зовнішнього середовища, що дає можливість систематизувати всю наявну інформацію та прийняти виважені рішення стосовно розвитку фехтування у спортивних школах в Україні в сучасних умовах;
- уперше теоретично обґрунтовано та розроблено Концепцію розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні у сучасних умовах.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз науково-методичної літератури, присвяченої діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл, дав можливість встановити наявність проблеми, яка полягає у відсутності концептуальних підходів щодо розробки програм (стратегій), розвитку видів спорту у спортивних школах в Україні.

2. Система управління діяльністю дитячо-юнацьких спортивних шкіл в Україні, діючі в ній механізми розвитку видів спорту сформувалися у Радянському Союзі. Їх характер та зміст відповідали тим специфічним умовам і конкретним завданням, які вирішувалися на тому або іншому етапі розвитку резервного спорту і спорту вищих досягнень в конкретному виді спорту. В подальшому здійснювалося лише часткове вдосконалення, яке не торкалося кардинальних проблем і було зорієнтовано на існуючу організаційну структуру і встановлений порядок ресурсного забезпечення спортивних шкіл з розвитку того чи іншого виду спорту.

3. Сьогодні в Україні фехтування – пріоритетний олімпійський вид спорту І категорії, який розвивається в 17 регіонах України, для семи з яких його визнано пріоритетним (Закарпатська, Львівська, Миколаївська, Харківська, Хмельницька, Черкаська та м. Київ). Мережа спортивних шкіл, які займаються розвитком фехтування, становить 57 відділень: ДЮСШ – 39, СДЮШОР – 5, УФК, УОР – 3, ШВСМ – 10. Загальна кількість спортсменів – 3528 осіб, тренерів – 263 особи, з них штатних – 173 (65,8 %), штатних з вищою та І категорією – 82 (47,4 %).

4. Кількість відділень фехтування у спортивних школах в Україні за період 1996–2012 років незначно збільшилася з 53 до 57. Водночас, спостерігається зменшення кількості учнів з 5998 до 3528 осіб (–41,2 %), зменшення як загальної кількості тренерів (–7,3 %), так і штатних тренерів (–19,4 %), а також штатних тренерів із вищою та І категорією (–26,8 %).

5. Опитування 26 тренерів (вищої категорії 9, першої 11, другої 6) щодо ресурсного забезпечення розвитку фехтування у спортивних школах в Україні показало, що переважна більшість фахівців (92,3 %) відмітила дуже низький рівень фінансування. Рівень забезпеченості спортивним інвентарем та обладнанням більшість фахівців (76,9 %) оцінила як низький. Рівень спортивних споруд, де проводять тренувальні заняття з фехтування, 88,5 % респондентів оцінили як низький. Рівень науково-методичного та медичного забезпечення спортивних шкіл переважна більшість фахівців (84,6 %) оцінила як низький. Рівень забезпечення методичною літературою з фехтування більшість опитаних (53,8 %) оцінила як середній. Рівень пропаганди та агітації щодо цінності фехтування як ефективного та доступного засобу фізичного виховання більшість респондентів (92,3 %) вважає низьким. Слід відмітити, що 100 % респондентів вказали на високий ступінь значущості підвищення кваліфікації тренерів. 88,5 % респондентів вважають за необхідне створення довгострокової на 4 – 6 років Програми розвитку фехтування у спортивних школах. Переважна більшість фахівців (76,9 %) відмітила, що реалізація цієї Програми позитивно впливатиме на ресурсне забезпечення організації та розвиток фехтування.

6. В результаті SWOT-аналізу ДЮОШ з фехтування «Динамо» м. Кисва встановлено кількісні оцінки факторів, які впливають на розвиток виду спорту в цій організації:

– сильними сторонами ДЮОШ, які допомагають їй скористатись наявними можливостями, є висока кваліфікація тренерів (43,25), затребуваність учнів школи у збірні команди міста і країни (34,68) та імідж спортивної школи (34,32). Сильні сторони школи найбільше допомагають захиститись від загрози низького рівня законодавчої підтримки розвитку фехтування в державі;

– сприятливими можливостями для ДЮОШ, якими можна скористатись за допомогою сильних сторін, є розвиток кадрового потенціалу (52,64), державна підтримка розвитку фехтування в країні (38,88) і поява нових науково-методичних технологій у підготовці спортсменів (37,80). Проте вони є вразливими через існуючі слабкі сторони (– 23,52; – 19,26) цих можливостей;

– слабкими сторонами ДЮОШ є висока залежність від бюджетного фінансування (– 17,55), низька заробітна плата (– 17,55) і високий рівень зносу спортивного інвентаря (– 16,29), які найбільше ускладнюються загрозою низького рівня законодавчої підтримки розвитку фехтування в державі (45,44) та зниженням фінансування з держбюджету (28,91).

Проведений SWOT-аналіз висвітлив загальну картину ситуації в ДЮОШ і є невід'ємним компонентом побудови ефективної стратегії розвитку фехтування у спортивній школі протягом найближчих років.

7. Розроблено Концепцію розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні, яка базується на досягненнях та традиціях розвитку фехтування в Україні та світі. Її розробка ґрунтується на системному аналізі чинників внутрішнього та зовнішнього середовища (методика SWOT-аналізу), що впливають на розвиток фехтування у діяльності спортивної школи та на вибір стратегії його розвитку у нових соціально-економічних умовах. Концепція характеризує основні напрями розвитку фехтування та конкретизує його стратегічні завдання на довгостроковий період.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою концептуальних організаційно-методичних засад діяльності інших закладів фізичної культури і спорту в Україні у сучасних умовах.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Роботи, в яких відображено основні наукові результати дисертації

1. Дрюков О. В. Фехтування на Іграх XXX Олімпіади у Лондоні: підсумки, основні напрями і тенденції / О. В. Дрюков // Актуал. пробл. фіз. культури і спорту. – 2012. – Вип. 24. – С. 30–41. (Видання включено до переліку фахових видань України).

2. Дрюков О. Сучасний стан розвитку літніх олімпійських видів спорту в Україні / Олександр Дрюков, Володимир Дрюков // Актуал. пробл. фіз. культури і спорту. – 2013. – Вип. 28 (3). – С. 3–23. (Видання включено до переліку фахових видань України). *Особистий внесок автора полягає у збиранні інформації, її аналізі та інтерпретації отриманих результатів дослідження.*

3. Дрюков О. Становлення і розвиток фехтування як олімпійського виду спорту в Україні / Олександр Дрюков // Актуал. пробл. фіз. культури і спорту. – 2014. – Вип. 31. – № 3. – С. 3–10. (Видання включено до переліку фахових видань України).

4. Дрюков О. Організаційно-управлінські умови створення і функціонування спортивних шкіл в Україні / Олександр Дрюков // Актуал. пробл. фіз. культури і спорту. – 2014. – Вип. 32. – № 4. – С. 3–11. (Видання включено до переліку фахових видань України).

5. Дрюков О. Стан розвитку фехтування у спортивних школах України в сучасних умовах / Олександр Дрюков // Фізична активність, здоров'я і спорт: науковий журнал. – Львів, 2014. – № 3 (17). – С. 3–10. (Видання включено до переліку фахових видань України і входить до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus).

6. Дрюков О. SWOT-аналіз як інструмент стратегічного аналізу і планування розвитку видів спорту в спортивних школах України / Олександр Дрюков // Актуал. пробл. фіз. культури і спорту. – 2015. – № 1. – С. 8–15. (Видання включено до переліку фахових видань України).

7. Дрюков О. В. Концептуальні основи розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні / О. В. Дрюков // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. пр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Харків : ХХІІІ, 2015. – № 12. – С. 35–40. (Видання включено до переліку фахових видань України і входить до міжнародних наукометричних баз: Directory of Open Access Journals), Elektronische Zeitschriftenbibliothek, Index Copernicus, Google Scholar, Ulrich's periodicals Directory, російська електронна бібліотека (РІНЦ)).

Опубліковані роботи апробаційного характеру

8. Дрюков А. В. Организация и управление олимпийской подготовкой квалифицированных спортсменов в фехтовании / А. В. Дрюков, В. А. Дрюков // Материалы XVII Междунар. научн. конгр. «Олимпийский спорт и спорт для всех». – Алматы : Каз. АСТ, 2014. – Т. 1. – С. 63–66. *Особистий внесок автора полягає у з'ясуванні проблеми, інтерпретації даних та формулюванні висновків.*

9. Концепція розвитку державного науково-дослідного інституту фізичної культури і спорту / В. О. Дрюков, Ю. О. Павленко, О. В. Дрюков, Л. М. Ткаченко, А. Г. Яценко // Актуал. пробл. фіз. культури і спорту. – 2013. – Вип. 27. – № 2. – С. 3–8. (Видання включено до переліку фахових видань України). *Особистий внесок автора полягає у з'ясуванні проблеми, інтерпретації даних та формулюванні висновків.*

10. Driukov Oleksandr. Organizing Principles for Preparation of Highly Skilled Athletes for the Olympic Games / Oleksandr Driukov, Volodymyr Driukov // 17th International Scientific Congress: Olympic Sport and Sport for All. – Beijing, China, 2013. – P. 240. *Особистий внесок автора полягає у збиранні інформації, аналізі та інтерпретації отриманих результатів дослідження.*

Опубліковані роботи, які додатково відображають наукові результати дисертації

11. Дрюков О. Законодавча та нормативно-правова база розвитку і функціонування спортивних шкіл в Україні / Олександр Дрюков // Молода спортивна наука України. – Львів, 2015. – Вип. 19, т. 4. – С. 21–25.

АНОТАЦІЇ

Дрюков О. В. Діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл на сучасному етапі розвитку спорту. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт. – Державний науково-дослідний інститут фізичної культури і спорту, Київ, 2015.

Робота присвячена актуальній проблемі розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні в сучасних умовах.

Проаналізовано розвиток фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах. Обґрунтовано доцільність застосування методики SWOT-аналізу під час стратегічного планування розвитку виду спорту у спортивних школах.

Розроблено Концепцію розвитку фехтування у дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні, яка базується на системному аналізі чинників внутрішнього та зовнішнього середовища, що впливають на розвиток фехтування в діяльності спортивної школи та на вибір стратегії його розвитку у нових соціально-економічних умовах. Особливість Концепції полягає у тому, що в ній визначено стратегічні підходи до подальшого розвитку фехтування в дитячо-юнацьких спортивних школах в Україні. Концепція може слугувати цільовим орієнтиром для розробки і реалізації програмних документів у галузі розвитку фехтування або його окремих напрямів.

Розроблено практичні рекомендації з підготовки програми розвитку виду спорту суб'єктами сфери фізичної культури і спорту.

Ключові слова: діяльність, Концепція, спортивні школи, фехтування.

Дрюков А. В. Деятельность детско-юношеских спортивных школ на современном этапе развития спорта. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата наук по физическому воспитанию и спорту по специальности 24.00.01 – олимпийский и профессиональный спорт. – Государственный научно-исследовательский институт физической культуры и спорта, Киев, 2015.

Работа посвящена актуальной проблеме развития фехтования в детско-юношеских спортивных школах в Украине в современных условиях.

Рассмотрено и проанализировано организационно-управленческие условия создания и функционирования детско-юношеских спортивных школ в мире и в Украине. Детско-юношеский спорт имеет богатую историю и традиции. Первые спортивные школы были открыты в 1935 году в Москве, Киеве, Ленинграде и других городах СССР. Развитие детско-юношеского спорта в разных странах базируется на международном и национальном законодательстве про спорт.

Исследование деятельности детско-юношеских спортивных школ в Украине показало, что система управления спортивными школами, действующие в ней механизмы развития видов спорта были сформированы еще в Советском Союзе. В дальнейшем осуществлялось лишь частичное усовершенствование, которое не затрагивало кардинальных проблем и было ориентировано на существующую организационную структуру деятельности спортивных школ и установленный порядок ресурсного обеспечения развития вида спорта в этих организациях.

Проанализировано развитие фехтования в детско-юношеских спортивных школах. Установлено, что сдерживающими факторами развития фехтования в детско-юношеских спортивных школах являются недостаточное бюджетное финансирование, несоответствие материально-технической базы современным требованиям, несовершенство организационно-управленческого, правового и экономического механизма государственной политики в сфере физической культуры и спорта.

Обоснована целесообразность применения методики SWOT-анализа во время стратегического планирования развития вида спорта в спортивных школах.

Разработана Концепция развития фехтования в детско-юношеских спортивных школах в Украине, которая базируется на системном анализе факторов внутренней и внешней среды, влияющих на развитие фехтования в деятельности спортивной школы и на выбор стратегии его развития в новых социально-экономических условиях.

Концепция имеет следующую структуру: постановка проблемы, анализ причин возникновения проблемы, цель Концепции, сроки выполнения Концепции, ожидаемые результаты ее выполнения, определение эффективности, оценка финансовых, материально-технических и трудовых ресурсов, необходимых для выполнения Концепции. Особенность Концепции заключается в том, что в ней определены стратегические подходы к дальнейшему развитию фехтования в детско-юношеских спортивных школах в Украине. Концепция может служить целевым ориентиром для разработки и реализации программных документов в сфере развития фехтования или его отдельных направлений.

Разработаны практические рекомендации по подготовке программы развития вида спорта субъектами сферы физической культуры и спорта.

Ключевые слова: деятельность, Концепция, спортивные школы, фехтование.

Driukov O. V. The activities of youth sports schools on the modern stage of sport development. – Manuscript.

Thesis for the Academic Degree of the Candidate of Science in Physical Education and Sport, in Speciality 24.00.01 – Olympic and professional Sport. State Scientific Research Institute of Physical Culture and Sport, Kyiv, 2015.

The work is devoted to the issue of fencing in youth sports schools in modern conditions.

The development of fencing in youth sports schools is analyzed. The expediency of application SWOT-analysis methodology in the strategic planning of development kind of sport in sports schools is substantiated. The Concept of fencing in youth sports schools in

Ukraine based on system analysis of factors internal and external environment that influence the development of fencing in school and sports activities to choose its development strategy in the new socio-economic conditions is developed. The peculiarity of the Concept is that it defines strategic approaches to the further development of fencing in youth sports schools in Ukraine. The Concept can serve as targets for the development and implementation program documents in the field of fencing or its separate areas.

Practical recommendations for the preparation of programs of the sport entities of the sphere of physical culture and sports.

Keywords: activity, the Concept, sports school, fencing.